

Рівненський державний гуманітарний університет

Інститут психології і педагогіки

Психолого-природничий факультет

Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи

Назва дисципліни	Теорія організацій
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	4 кредита / 120 годин
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Викладач	Ю. В. Пелех – професор кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи РДГУ, доктор педагогічних наук, професор
Профайл викладача на сайті кафедри, в соцмережі	
E-mail:	yurii.pelekh@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Мова викладання	Українська
Консультації	<i>Очні консультації:</i> к-сть годин і розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> Розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Цілі навчальної дисципліни

«Теорія організацій» як навчальна дисципліна формує у здобувачів освіти основоположні уявлення про закони та принципи функціонування організаційних систем, закладає знання про організаційні відносини, структури та процеси, дає базові відомості щодо ефективного використання організаційних ресурсів. **Метою викладання дисципліни** є формування у здобувачів системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для здійснення основних функцій управління освітнім закладом, а саме – аналізу діяльності закладу освіти як специфічної організації, аналізу управлінської роботи як компоненту діяльності закладу освіти, її прогнозування, планування, розробки стратегій діяльності закладу, розподілу доручень, створення необхідних умов для забезпечення освітнього процесу в закладах освіти, формування основ організаційної культури керівників закладів освіти.

Основні завдання вивчення дисципліни «Теорія організацій»:

1. Формування системи теоретичних знань та практичних умінь з теорії організації, необхідних для виконання функціональних обов'язків керівників закладів освіти;
2. формування основ системного аналітичного мислення, здатності осмислювати і аналізувати практику освітньої діяльності з позицій ефективності управління;
3. формування готовності до керівництва у закладі освіти на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
4. формування відповідального, творчого ставлення керівника до діяльності;
5. формування свідомого ставлення до сутності та соціального значення педагогічної діяльності;
6. проведення моніторингових досліджень ефективності діяльності закладу освіти.

Компетентності, які повинен набути здобувач вищої освіти:

загальні компетентності:

- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

спеціальні компетентності:

- СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізувати відповідні стратегії та плани;
- СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком;

Програмні результати навчання:

1. ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
2. ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
3. ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями;

4. ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;
5. ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
6. ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);
7. ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).
8. ПРН 16. Вміти приймати рішення і нести за них відповідальність.

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія організацій» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як «Менеджмент організації».

Мотивація здобувачів вищої освіти здійснюється через можливість виконання всіх семінарських занять та індивідуального науково-дослідного завдання.

Спільна (групова) діяльність передбачає групову роботу здобувачів вищої освіти, їх наукових керівників та викладача з цієї дисципліни.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти передбачена при підготовці матеріалів до семінарських занять та при виконанні науково-дослідного завдання.

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Теорія організацій та її розвиток

Тема лекції №1. «Управління як явище об'єктивного світу. Внесок Ф. У. Тейлора в становлення теорії організацій»

Тема семінарського заняття «Управління як явище об'єктивного світу»

Тема лекції №2 «Етапи розвитку теорії управління організаціями»

Тема семінарського заняття «Етапи розвитку теорії управління організаціями»

Тема лекції №3 «Етапи розвитку теорії управління організаціями. Неокласичний період у розвитку менеджменту організацій (30 рр. ХХ ст. – 40 рр. ХХ ст.)»

Тема семінарського заняття «Неокласичний (30 рр. ХХ ст. – 40 рр. ХХ ст.) і сучасний період у розвитку менеджменту організацій»

Змістовий модуль 2. Загальна теорія організацій

Тема лекції №4. «Сучасна теорія організацій»

Тема семінарського заняття «Загальні характеристики організацій»

Тема лекції №5. «Структура організації, її зміни та розвиток»

Тема семінарського заняття «Структура організації, її зміни та розвиток»

Тема лекції №6. «Організація взаємодії і побудова структури організації»

Тема семінарського заняття «Організація взаємодії і побудова структури організації»

Тема семінарського заняття «Сучасна теорія освітніх організацій»

Рекомендована література та інформаційні джерела

Основна

1. Бесовский А. Е. Менеджмент : учеб. пособ. / А. Е. Бесовский. – Москва: ИНФРА-М, 2001. – 215 с.
2. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації : навч. посіб. / М. Д. Виноградський. – Київ : Кондор, 2004. – 596 с.
3. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація / Н. П. Волкова. – Київ : Академія, 2006. – 255 с.
4. Гірняк О. М. Менеджмент : теоретичні основи і практикум / О. М. Гірняк, П. П. Лазановський. – Львів: Новий світ-2000, 2003. – 336 с.
5. Дафт Р. Менеджмент : учеб. / Р. Дафт. – Москва ; Санкт-Петербург: Питер, 2002. – 302 с.
6. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І. Кіндрацька. – Київ : Знання, 2006. – 368 с.
7. Кобиляцький Л. С. Управління проектами / Л. С. Кобиляцький. – Київ : МАУП, 2002. – 208 с.
8. Кожушко Л. Ф. Менеджмент організацій : теорія та практика : навч. посіб. / Л. Ф. Кожушко, Т. О. Кузнецова ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне : НУВГП, 2016. – 396 с.
9. Колот А. І. Соціально-трудова відносина : теорія і практика регулювання / А. І. Колот. – Київ : КНЕУ, 2004. – 231 с.
10. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті / Н. Л. Коломінський. – Київ : МАУП, 2000. – 286 с.
11. Кузьмін О. С. Основи менеджменту / О. С. Кузьмін. – Київ : Альма-матер, 2003. – 282 с.
12. Мазур И. И. Управление проектами / И. И. Мазур. – Москва : Омега Л, 2006. – 664 с.
13. Мармоза О. І. Менеджмент в освіті : секрети успішного управління / О. І. Мармоза. – Харків : Основа, 2005. – 176 с.
14. Мармоза О. І. Стратегічний менеджмент : траєкторія успіху / О. І. Мармоза. – Харків : Основа, 2006. – 156 с.
15. Махиня Т. А. Визначення сильних і слабких сторін діяльності навчального закладу у процесі дослідження його внутрішнього середовища / Т. А. Махиня // Народна освіта. Науково-методичний електронний педагогічний журнал. — 2015. — № 3 (27). — Режим доступу: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page id=3641>.
16. Менеджмент організацій. – Тернопіль: Економічний друк, 2005. – 120 с.
17. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон. – Москва : Дело, 2004. – 800 с.
18. Мильнар Б. З. Теория организации : учеб. / Б. З. Мильнар. – Москва : ИНФРА-М, 2001. – 478 с.
19. Монастирський Г. Л. Теорія організації : підручник / Г. Л. Монастирський ; Терноп. нац. екон. ун-т. – 2-е видання. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 287 с.
20. Пелех Ю. В. Система цінностей майбутнього фахівця і його місце на сучасному ринку праці : монографія / Ю. В. Пелех, Д. Кукла. – Рівне : Волинські обереги. – 2019. – 184 с.
21. Петков В. П. Теорія та менеджмент організації : підручник / В. П. Петков. – Львів : Новий світ-2000, 2015. – 488с.
22. Рудьєв В. А. Менеджмент : навч. посіб. / В. А. Рудьєв, С. О. Гуткевич. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/menedzhment - rulyev va>.
23. Терещенко Т.В. Теорія організації : навч. посіб. / Т. В. Терещенко ; Хмельниц. ун-т упр. та права. – Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2015. – 335 с.

Допоміжна

24. Мистецтво управління персоналом. Таланти і лідери. – Київ : видавництво журналу «Управління компанією», 2002. – 200 с.
25. Немцов В. Д. Менеджмент організацій / В. Д. Немцов. – Київ: Екс Об, 2001. – 392 с.
26. Пашутинський Є. К. Посадові інструкції : освіта, культура, мистецтво / Є. К. Пашутинський. – Київ : КНТ, 2006. – 238 с.
27. Рудінська О. В. Менеджмент. Теорія менеджменту. Організаційна поведінка. Корпоративний менеджмент / О. В. Рудінська. – Київ : Ельга: Ніка-центр, 2002. – 614 с.
28. Румянцева Э. И. Общее управление организации / Э. И. Румянцева. – Москва : ИНФРА-М, 2001. – 303 с.
29. Ситник В. Ф. Системи підтримки прийняття рішень / В. Ф. Ситник. – Київ : КНЕУ, 2004. – 614 с.
30. Смирнов Э. А. Теория организации : учеб. / Э. А. Смирнов. – Москва : ИНФРА-М, 2002. – 248 с.
31. Стадник В. А. Менеджмент : підручник / В. А. Стадник, М. А. Йохана. – Київ : Академвидав, 2003. – 464 с.
32. Строкович А. В. Управление проектами / А. В. Строкович. – Харьков : Изд-во НУА, 2005. – 180с.
33. Тарасюк Г. М. Управління проектами / Г. М. Тарасюк. – Київ : Каравела, 2004. – 342 с.
34. Хміль Ф. І. Основи менеджменту / Ф. І. Хміль. – Київ : Академвидав, 2005. – 608 с.
35. Шамова Т. И. Управление образовательными системами / Т. И. Шамова. – Москва : Владос, 2002. – 320с.
36. Шелдрейк Д. Теория менеджмента / Д. Шелдрейк. – Санкт-Петербург : Питер, 2001. – 352 с.

Посилання на сайти

37. ЛІГА.net — діловий новинний портал (<https://www.liga.net/news>).
38. МЕГА-НАУ – офлайнова правова система України (<http://www.nau.kiev.ua>).
39. Асоціація проектних менеджерів України (<http://www.pma.com.ua>).
40. Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (<http://roippo.org.ua>).
41. Osvita.ua – новинний портал у сфері освіти України (<https://osvita.ua>).
42. Освіта Рівненщини – веб-сайт управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації (<https://www.rvosvita.org.ua>).
443. Наукова бібліотека РДГУ (library.rshu.edu.ua)

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до мережі Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно з ОПШ)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК1.	Проведення досліджень на відповідному рівні	ПРН1.	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН2.	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
ЗК 6.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність);	ПРН3.	Проектувати ефективні системи управління організаціями;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН4.	Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН 16.	Вміти приймати рішення і нести за них відповідальність.	МН1 МН2 МН4	МО1 МО2 МО6

				МН6 МН7	МО7 МО9
		ПРН13.	Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
ЗК 7.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;	ПРН1	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН2.	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН5.	Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
СК2.	Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та	ПРН2.	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати	МН1 МН2 МН4 МН6	МО1 МО2 МО6 МО7

	критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізувати відповідні стратегії та плани;		методи їх вирішення;	МН7	МО9
		ПРН5.	Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН 16.	Вміти приймати рішення і нести за них відповідальність.	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
СК4.	Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;	ПРН5.	Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН7.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
СК7.	Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;	ПРН4.	Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН 16.	Вміти приймати рішення і нести за них відповідальність.	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН13.	Вміти планувати і	МН1	МО1

			здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).	МН2 МН4 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9
СК8.	Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;	ПРН7.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН 16.	Вміти приймати рішення і нести за них відповідальність.	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН13.	Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
СК9.	Здатність аналізувати й структурувати проблеми	ПРН1.	Критично осмислювати, вибирати та використовувати	МН1 МН2 МН4 МН6	МО1 МО2 МО6 МО7

	організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;		необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;	МН7	МО9
		ПРН2.	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН3.	Проектувати ефективні системи управління організаціями;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
СК10.	Здатність до управління організацією та її розвитком;	ПРН3.	Проектувати ефективні системи управління організаціями;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН4.	Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9
		ПРН12.	Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО6 МО7 МО9

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

- МН2 –практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
 МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
 МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
 МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
 МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);
 МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 –екзамени;
 МО2 –усне або письмове опитування
 МО3 - колоквіум,
 МО4 –тестування;
 МО5 – командні проєкти;
 МО6 – реферати, есе;
 МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
 МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
 МО10 –залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Теорія організацій»

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2					ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	10	40	100
5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль – 10			Модульний контроль – 10					

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Суми балів за 100-бальною	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною
---------------------------	---------------	----------------------	---------------------	-----------------------	------------------------

шкалою					шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих	Низький (рецептивно-	незадовільно	не зараховано

		повторним вивченням залікового кредиту	фактів, елементів, об'єктів	продуктивний)		
--	--	--	-----------------------------	---------------	--	--

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвочасне виконання поставленого завдання.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.